

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างทางด้านภูมิหลัง และปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง และเปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกัน โดยศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การปกครองชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ผลจากการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครู ได้นำไปปรับปรุงและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี รวม 6 แห่ง ซึ่งออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคการศึกษาแรก ปีการศึกษา 2528 จำนวน 248 คน จากนักศึกษาทั้งหมด 712 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Random Sampling) ตามเกณฑ์ขนาดตัวอย่างของ เกรจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนหมด 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด แบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังของนักศึกษาด้าน เพศ ภูมิลำเนาผู้ปกครอง คณะแผนเฉลี่ย ประเภทโรงเรียนที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวนครั้งที่อาจารย์นี้เทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงพบนักศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาด้านการเตรียมการสอน ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการปกครองชั้นเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อหัวหน้าสถานศึกษา คือ อธิการวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่ง ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มอบหนังสือราชการถึงหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยแจกและเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t - test) ค่าเอฟ (F - test) เสร็จแล้วจึงนำผลการวิเคราะห์มาเสนอในรูปของตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและภูมิหลังของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิง 182 คน คิดเป็นร้อยละ 73.39 เพศชาย 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.61 มีอายุระหว่าง 22 - 23 ปี วิชาเอกที่สอนส่วนใหญ่สอนวิชาภาษาไทย รองลงมาคือ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษา พลศึกษา คหกรรมศาสตร์ เคมี และนาฏศิลป์ ทำการสอน 8 - 10 คาบต่อสัปดาห์

ภูมิลาเนาของผู้ปกครองของนักศึกษาอยู่ต่างจังหวัดมากที่สุด คือ 157 คน คิดเป็นร้อยละ 63.31 อยู่ในกรุงเทพมหานคร 91 คน คิดเป็นร้อยละ 36.69 คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพแยกตามผลการวิจัยได้เพียง 2 ระดับ คือ ระดับสูงกว่า 2.51 มีมากที่สุดจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 71.37 ระดับต่ำกว่า 2.50 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 28.63 โรงเรียนที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุด คือ โรงเรียนสหศึกษา 195 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.63 โรงเรียนชายหรือหญิงล้วน 53 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.37 ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาที่ปฏิบัติไม่ครบ 4 ขั้นมากที่สุด 196 คน คิดเป็นร้อยละ 77.42 นักศึกษาที่ปฏิบัติครบ 4 ขั้น 56 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 จำนวนครั้งที่อาจารย์นิเทศก์พบนักศึกษามากที่สุด คือ จำนวน 1 - 3 ครั้ง 94 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90 จำนวน 4 - 6 ครั้ง 90 คน คิดเป็นร้อยละ 36.29 และจำนวนมากกว่า 6 ครั้ง 64 คน คิดเป็นร้อยละ 25.81 อาจารย์ที่เลี้ยงพบนักศึกษามากกว่า 6 ครั้ง 148 คน คิดเป็นร้อยละ 59.68 จำนวน 1 - 3 ครั้ง 64 คน คิดเป็นร้อยละ 25.81 และจำนวน 4 - 6 ครั้ง 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.51

ตอนที่ 2 ระดับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา พบว่า ด้านการเตรียมการสอนมีปัญหาโดยรวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการจัดเตรียมกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน ปัญหาการเตรียมวิธีสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง ด้านวิธีสอนมีปัญหาโดยรวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ ปัญหาการสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาโดยรวม 3 ข้อ คือ ปัญหาสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนไม่เพียงพอ ปัญหาด้านงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และปัญหาเกี่ยวกับการเบิกวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

ด้านการปกครองชั้นมีปัญหามากรวม 6 ข้อ คือ ปัญหาการควบคุมชั้นเรียนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย ปัญหาการอบรมนักเรียนด้านกิริยามารยาทและการใช้วาจา ปัญหาการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนที่ก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน ปัญหาการใช้จิตวิทยาในการปกครองชั้น ปัญหาจำนวนนักเรียนมากเกินไปที่จะดูแลรับผิดชอบได้ทั่วถึงและปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจการปกครองชั้นเรียนในฐานะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผลมีปัญหามากเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการสอบซ่อมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ด้านบุคลิกภาพมีปัญหาน้อยทุกข้อ และด้านมนุษยสัมพันธ์มีปัญหาน้อยทุกข้อ

เมื่อสรุปปัญหาทุกด้านจำนวน 72 ข้อ พบว่า มีปัญหามากรวม 14 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 19.4 และมีปัญหาน้อยรวม 58 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80.6 นักศึกษามีปัญหามากในเรื่อง การเตรียมกิจกรรมและวิธีสอน สื่อการสอนของโรงเรียน การควบคุมชั้นเรียน จำนวนนักเรียนมากเกินไป

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกัน แบ่งออกได้เป็น 7 ประการ ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน พบว่า ด้านการเตรียมการสอน มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 ข้อ คือ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรของวิชาที่สอน ด้านวิธีสอน ไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านสื่อการเรียนการสอน มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 3 ข้อ คือ ปัญหาสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนไม่เพียงพอ ปัญหางบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และปัญหาเกี่ยวกับการเบิกวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน ด้านการปกครองชั้น ไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านบุคลิกภาพมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 4 ข้อ คือ ปัญหาการปรับปรุงบุคลิกภาพของการเป็นครูในขณะที่ฝึกประสบการณ์ ปัญหาความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย ปัญหาการแต่งกายในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และปัญหาการตรงต่อเวลา และด้านมนุษยสัมพันธ์ มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการทำตนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

เมื่อสรุปปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน พบว่า มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 9 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 12.5 และปัญหาที่ไม่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวม 63 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 87.5 สำหรับปัญหาที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน การปรับปรุงนุคลิกภาพ และการทำตนให้มีส่วนร่วมในชุมชน

3.2 เปรียบเทียบปัญหาการศึกษาประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาผู้ปกครองต่างกัน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านวิธีสอนไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านสื่อการเรียนการสอน ไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการปกครองชั้นไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการวัดผลและประเมินผลไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านนุคลิกภาพไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อสรุปปัญหาการศึกษาประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาผู้ปกครองต่างกัน พบว่า ปัญหาทั้ง 72 ข้อ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาผู้ปกครองต่างกันมีปัญหาการศึกษาประสบการณ์วิชาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบปัญหาการศึกษาประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่างกัน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านวิธีสอนไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านสื่อการเรียนการสอนไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการปกครองชั้นมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการควบคุมชั้นเรียนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย และปัญหาจำนวนนักเรียนมากเกินไปจนดูแลรับผิดชอบได้ทั่วถึง ด้านการวัดผลและประเมินผลมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการสอบซ่อมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ด้านนุคลิกภาพไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านมนุษยสัมพันธ์มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

เมื่อสรุปปัญหาการศึกษาประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่างกัน พบว่า มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 4 ข้อ

คิดเป็นร้อยละ 5.56 และปัญหาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวม 68 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 94.44 สำหรับปัญหาที่แตกต่างกัน ได้แก่ การควบคุมชั้นเรียน การสอบซ่อมนักเรียน และความสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น ๆ

3.4 เปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนต่างกันพบว่า ด้านการเตรียมการสอนไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านวิธีสอนมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และปัญหาการขาดความรู้ในการนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการใช้สื่อการสอนไม่สัมพันธ์กับบทเรียนและปัญหาด้านหนังสือและคู่มือการสอนไม่เพียงพอ ด้านการปกครองชั้นมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย และปัญหาจำนวนนักเรียนมากเกินไปจนดูแลรับผิดชอบได้ทั่วถึง ด้านการวัดผลและประเมินผลไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านบุคลิกภาพไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อสรุปปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวม 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8.33 และปัญหาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 66 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 91.67 สำหรับปัญหาที่แตกต่างกัน ได้แก่ ขาดความรู้ในการนำเอาวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการควบคุมชั้นเรียน

3.5 เปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่ฝึกชั้นตอนประสบการณ์วิชาชีพครุต่างกัน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านวิธีสอนมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 3 ข้อ คือ ปัญหาการเรียงลำดับเนื้อหาในบทเรียนให้ต่อเนื่องกัน ปัญหาการสรุปบทเรียนตามความคิดรวบยอดให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอน และปัญหาการสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการผลิตเอกสารเพื่อใช้ประกอบการสอนตามบทเรียน ด้านการปกครองชั้นไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวัดผลและประเมินผลมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหา

การทำสมุดประเมินผลในวิชาที่สอน ด้านบุคลิกภาพมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการปรับปรุงบุคลิกภาพของการเป็นครูในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของตนเอง และด้านมนุษยสัมพันธ์มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารโรงเรียน

เมื่อสรุปปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่ฝึกชั้นต่อประสบการณ์วิชาชีพครูต่างกัน พบว่า มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 11.11 และปัญหาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 64 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 88.89 สำหรับปัญหาที่แตกต่างกัน ได้แก่ การเรียงลำดับเนื้อหาในบทเรียน การสรุปบทเรียน การสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง การทำเอกสารประกอบการสอน การปรับปรุงบุคลิกภาพและสุขภาพอนามัย

3.6 เปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีจำนวนครั้ง

อาจารย์นิเทศก์เข้านิเทศต่างกัน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับบทเรียน ด้านวิธีสอนมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการใช้ภาษาได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการใช้กระดานดำอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการปกครองชั้นมีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการใช้วิจารณ์ในการตัดสินลงโทษนักเรียนที่ทำผิดระเบียบและปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจการปกครองชั้นเรียนในฐานะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผลไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านบุคลิกภาพไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่มีปัญหาข้อใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อสรุปปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีจำนวนครั้งอาจารย์นิเทศก์เข้านิเทศต่างกัน พบว่า มีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 6.94 และปัญหาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 67 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 93.06 สำหรับปัญหาที่แตกต่างกัน ได้แก่ การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การใช้ภาษา การใช้กระดานดำ และการปกครองชั้นเรียน

๓.7 เปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีจำนวนครั้งอาจารย์ที่เลี้ยง เข้านี้ เทศต่างกัน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนมีปัญหที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการเตรียมการสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง ด้านวิธีสอนมีปัญหที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 ข้อ คือ ปัญหาการสรุปทเรียนตามความคิดรวบยอดให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอน ด้านสื่อการเรียนการสอนไม่มีปัญหข้อใดที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการปกครองชั้นไม่มีปัญหข้อใดที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการวัดผลและประเมินผลมีปัญหที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวม 4 ข้อ คือ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับการวัดผล ปัญหาการทดสอบย่อยหลังจากสอนจบจุดประสงค์แต่ละครั้ง ปัญหาการวัดผลและประเมินผลให้บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ และปัญหาการวัดผลและประเมินผลด้านพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ด้านบุคลิกภาพมีปัญหที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวม 2 ข้อ คือ ปัญหาการใช้คำพูด ภาษาและเสียง และปัญหาเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง และด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่มีปัญหข้อใดที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อสรุปปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีจำนวนครั้งอาจารย์ที่เลี้ยง เข้านี้ เทศต่างกัน พบว่า มีปัญหที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 11.11 และปัญหที่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 64 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 88.89 สำหรับปัญหที่แตกต่างกัน ได้แก่ การเตรียมวิธีสอน การสรุปทเรียน การวัดผลและประเมินผล การใช้คำพูด ภาษาและเสียง และความมั่นใจในตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภูมิหลังของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกลุ่มนครหลวง

ภูมิหลังของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกลุ่มนครหลวง ผู้วิจัยแยกอภิปรายแต่ละด้านดังนี้

เพศนักศึกษา จากการศึกษาภูมิหลังของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกลุ่มนครหลวง พบว่า นักศึกษาส่วนมากเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เพศหญิงนิยมเลือกอาชีพครูสูงกว่าเพศชาย อีกทั้งลักษณะทางเพศ เพศหญิงมักได้รับการอบรมให้เคร่งครัดในเรื่องระเบียบแบบแผน

ความประณีต เรียบร้อย ตลอดจนบทบาทในสังคมของเพศหญิงมีความเหมาะสมกับอาชีพครูมากกว่า เพศชาย นอกจากนี้เพศหญิงเลือกเรียนวิชาชีพครูมากกว่าเพศชาย เพราะมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ วรณวิภา จตุชัย ที่พบว่า นักศึกษาหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูสูงกว่า นักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรืออาจกล่าวได้ว่า เพศชายนิยมประกอบอาชีพครูน้อยกว่าเพศหญิงก็ได้ เพราะจากการสำรวจครูทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2522 พบว่า มีครูหญิงมากกว่าครูชาย¹

ภูมิลา เน่าผู้ปกครอง พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนมากมีภูมิลา เน่าผู้ปกครองอยู่ในต่างจังหวัด อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีภูมิลา เน่าอยู่ในต่างจังหวัดนิยมส่งบุตรหลานของตนเข้ามาศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพมหานคร เพราะผู้ปกครองมีความเชื่อว่าคุณภาพของสถานศึกษาในส่วนภูมิภาคกับในกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกัน สถาบันที่อยู่ในกรุงเทพมหานครจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิในสัดส่วนที่ดีกว่าสถาบันในส่วนภูมิภาค² และมีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพมากกว่า การศึกษาเล่าเรียนในต่างจังหวัด

คะแนนเฉลี่ยก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า นักศึกษาส่วนมากมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 2.51 จะเห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาชีพครูส่วนใหญ่ มีความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู จึงทำให้มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าความรู้ทางด้านวิชาการอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะได้นำเอาความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการปฏิบัติงาน เมื่อจบออกไปประกอบอาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยจากผลการเรียนภาคทฤษฎีของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงอยู่ในเกณฑ์ดี

¹ วรณวิภา จตุชัย, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ความรู้สึกรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง และคป. วิทยาลัยครูอุบลราชธานี" (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522) บทคัดย่อ.

² ลัดดา สุวรรณเพิ่ม, "การย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาของนักศึกษาในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526) หน้า 9.

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ที่พบว่า ทศนคติและความตั้งใจที่แท้จริง จะช่วยส่งเสริมให้นิสิตประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนในวิชาการด้านนั้น ๆ¹

ประเภทโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนมากเป็นโรงเรียนสหศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสหศึกษามากกว่าโรงเรียนชายหรือหญิงล้วน และในปัจจุบันกรมสามัญศึกษามีนโยบายในการจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเท่าเทียมกัน จึงได้ส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดแต่ละแห่ง เปิดสอนนักเรียนทั้งสองเพศเพิ่มมากขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่จึงฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนสหศึกษา อีกประการหนึ่งในการเลือกโรงเรียนที่จะใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิทยาลัยครูได้กำหนดเกณฑ์การเลือกไว้ดังนี้ คือ ต้องเป็นโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือและต้องการนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีครูพอที่จะเป็นที่เลี้ยงได้ มีความปลอดภัยสำหรับนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ และเป็นโรงเรียนที่คณะกรรมการโครงการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูได้พิจารณาเลือกแล้ว²

ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาส่วนมากปฏิบัติงานประสบการณ์วิชาชีพครูไม่ครบ 4 ขั้นตอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิทยาลัยครูบางแห่งจัดขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้แก่ นักศึกษาไม่ครบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาและสังเกต การเป็นผู้ช่วยครู การทดลองสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มรูป ตามขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกรมฝึกหัดครู ปี พ.ศ. 2525 จากการสำรวจพบว่า บางวิทยาลัยครูไม่พร้อมที่จะจัดให้ครบได้ในสถานการณ์จริง เนื่องจากมีปัญหาเรื่อง การคัดเลือกโรงเรียน ช่วงเวลาไปศึกษาภาคปฏิบัติ และอาจารย์ผู้ควบคุม

¹ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, "การเปรียบเทียบระดับและการเปลี่ยนแปลงของทศนคติต่อวิชาชีพครู และความตั้งใจใฝ่ประกอบวิชาชีพครูระหว่างนิสิตครูศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน" ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524, หน้า 84.

² คณะศึกษาศาสตร์, ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการปรับปรุงการฝึกสอน (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.) หน้า 59.

จึงทำให้สามารถจัดได้เพียงบางขั้นตอนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเรียนรู้งานภาคปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎีที่กระทำได้ในวิทยาลัย ซึ่งสามารถจัดได้สะดวกคล่องตัว และทันกับเวลากว่าการออกไปโรงเรียน ทั้งลดภาระที่โรงเรียนไม่สะดวกในการจัดให้¹ อีกทั้งนักศึกษาให้ทราบว่าตนเองปฏิบัติงานครบ 4 ขั้นตอนหรือไม่ ทำให้ส่วนมากคิดว่าตนเองปฏิบัติงานเพียงบางขั้นตอนเท่านั้น

จำนวนครั้งที่อาจารย์นิเทศก์เข้านิเทศ พบว่าอาจารย์นิเทศก์ส่วนมากนิเทศนักศึกษาจำนวน 1 - 3 ครั้ง แสดงว่า จำนวนครั้งที่ได้รับนิเทศอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์นิเทศส่วนใหญ่มีจำนวนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่อยู่ในความรับผิดชอบมาก และมีภาระหน้าที่ในการสอน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูด้วยจึงทำให้มีเวลาสำหรับการนิเทศน้อย บางครั้งความไม่สะดวกในการเดินทาง การจัดกิจกรรมของโรงเรียน และความไม่พร้อมของนักศึกษามีส่วนทำให้อาจารย์นิเทศก์ไม่สามารถไปนิเทศได้ตามกำหนดการที่ได้วางเอาไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พิศวง ธรรมพันทา² ชัยยศ แต่สุวรรณ³ และกัจจา เกิดผล⁴ ได้วิจัยถึงปัญหาความร่วมมือของอาจารย์นิเทศก์ และผลการวิจัยคล้ายคลึงกันมาก สรุปปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ได้ดังนี้ คือ อาจารย์นิเทศก์มีเวลาน้อยตรงข้ามกับจำนวนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบมีจำนวนมาก วิทยาลัยจัดสวัสดิการสำหรับอาจารย์นิเทศก์ยังไม่เพียงพอ อาจารย์นิเทศก์มีงานต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาให้คำแนะนำแก่นักศึกษาตามที่นักศึกษาต้องการขาดประสบการณ์ในการนิเทศ และขาดการประสานงานที่ดี

¹ กรมฝึกหัดครู, แนวปฏิบัติงานประสบการณ์วิชาชีพครู พุทธศักราช 2525, หน้า 40.

² พิศวง ธรรมพันทา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" บทคัดย่อ.

³ ชัยยศ แต่สุวรรณ, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522) บทคัดย่อ.

⁴ กัจจา เกิดผล, "ปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิชาพลศึกษาของวิทยาลัยครูภาคตะวันตกและภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) บทคัดย่อ.

จำนวนครั้งที่อาจารย์ที่เลี้ยงเข้านิเทศ พบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมากเข้านิเทศ นักศึกษามากกว่า 6 ครั้ง ทั้งนี้เป็นเพราะ อาจารย์ที่เลี้ยงเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักศึกษาในขณะ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุด และมีหน้าที่คอยดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปรึกษา และ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับ ด้านการสอน อุปกรณ์การสอน การปกครองชั้น การประเมินผล และบุคลิกภาพการเป็นครูให้แก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จากการฝึกภาคปฏิบัติ ให้มากที่สุด ดังนั้นอาจารย์ที่เลี้ยงจึงต้องเข้านิเทศการสอนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ ศึกษาถึงปัญหาและข้อบกพร่องของนักศึกษาในขณะสอน แล้วให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงที่ถูกต้อง แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษาควรมีโอกาสสอนโดยลำพังบ้าง เพราะอาจารย์ที่เลี้ยงก็ไม่ได้เข้าดู ทุกครั้ง

2. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพใน ระดับน้อย ปัญหาที่ประสบในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาการจัดเตรียมกิจกรรมการสอน การเตรียม วิธีสอน การสร้างแรงจูงใจ การสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน ไม่เพียงพอ ขมขื่นประมาทในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน การปกครองชั้นเรียน และปัญหาการ สอบซ่อมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ทิศวง ธรรมพันทา¹ สมศักดิ์ ปริบูรณ์² และจินตนา สุนทรวิภาต³ ที่ศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ

¹ทิศวง ธรรมพันทา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), บทคัดย่อ.

²สมศักดิ์ ปริบูรณ์, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), บทคัดย่อ.

³จินตนา สุนทรวิภาต, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูระดับปริญญา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), บทคัดย่อ.

นักศึกษาวิทยาลัยครู สรุปลักษณะนี้ คือ นักศึกษาประสบปัญหาเรื่อง การเตรียมการสอน วิธีสอน อุปกรณ์การสอน การปกครองชั้นเรียน การวัดผลและมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษา ยังมีประสบการณ์ในการเลือกกิจกรรมและวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ เนื้อหาวิชาที่สอนไม่ดีเท่าที่ควร และในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนมาใช้ประกอบการสอน นักศึกษาขาดประสบการณ์ในการผลิตและเลือกใช้อุปกรณ์การสอน ให้เหมาะสมกับเนื้อหาใน บทเรียน ในการปกครองนักเรียนนั้น นักศึกษายังอ่อนประสบการณ์ในการใช้ทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติ ตามสภาพของนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้นนักศึกษาจึงประสบกับความยุ่งยากในการปกครองชั้นเรียน ให้มีระเบียบวินัยได้ และเมื่อนักเรียนสอบไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักศึกษามีความยาก ลำบากในการสอบซ่อม อาจเป็นเพราะความไม่พร้อมในเรื่อง เวลา สถานที่ และภาระหน้าที่ของ นักศึกษานอกเหนือจากการสอนมีมากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และ ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่นักศึกษา เพื่อที่นักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3. เปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกัน

3.1 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับเพศของนักศึกษา การที่พบว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงมีระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาหญิงมีปัญหาสูงกว่า นักศึกษาชายในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรวิชาที่สอน และสื่อการเรียนการสอนของ โรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาหญิงมีความสามารถในการนำเอาความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา วิชาในหลักสูตรมาประยุกต์ใช้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร และยังขาดประสบการณ์ในการผลิต คัดแปลง วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่น เพื่อทดแทนอุปกรณ์การสอนของโรงเรียน ซึ่งไม่พอเพียงกับความต้องการ ของผู้สอนในแต่ละวิชา

ส่วนนักศึกษาชายมีปัญหาสูงกว่านักศึกษาหญิงในเรื่อง การปรับปรุงบุคลิกภาพ ของการเป็นครู ความรับผิดชอบต่อนักเรียน การแต่งกาย การตรงต่อเวลาและการทำตนให้มีส่วน ร่วมในกิจกรรมของชุมชน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ นักศึกษาชายยังขาดความเชื่อมั่นและความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ครูขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อีกทั้งมีทัศนคติ บุคลิกภาพ และอุทิศตนให้แก่วิชา ชีพครูน้อยกว่านักศึกษาหญิง ดังนั้นนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงจึงมีระดับปัญหาที่ต่างกัน สอดคล้อง

กับการวิจัยของ หยกฟ้า อินสิน ที่พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันจะมีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับภูมิลำเนาผู้ปกครองของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาผู้ปกครองต่างกันไม่มีปัญหาข้อใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาผู้ปกครองต่างกัน คือ อยู่ในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด เมื่อเข้ามาศึกษาเล่าเรียนในวิทยาลัยครูซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ย่อมต้องอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสภาวะความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่เหมือนกันมาตลอดระยะเวลาพอสมควร ดังนั้นอิทธิพลทางสังคม ประสบการณ์จากการศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษา ตลอดจน การฝึกปฏิบัติงาน เกี่ยวกับวิชาชีพที่นักศึกษาแต่ละคนได้รับ จึงทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ส่วนใหญ่ใกล้เคียงกัน และประการที่สำคัญปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักศึกษาเท่านั้น ภูมิลำเนาผู้ปกครองของนักศึกษาไม่ได้มีอิทธิพลต่อปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาเลย

3.3 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา การที่พบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมชั้นเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูง เป็นเพราะนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำขาดความสนใจที่จะศึกษาและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่มก่อนทำการสอนจริง จึงทำให้ไม่สามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในการควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยได้

ส่วนนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงมีปัญหาสูงกว่านักศึกษาที่มีคะแนนต่ำในเรื่องจำนวนนักเรียนมากเกินไป การสอนซ่อมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และความสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่มีสมรรถภาพทางการเรียนภาควิชาการและทฤษฎีในระดับสูง มักจะให้ความสนใจในการสอนด้านวิชาการแก่นักเรียนมากกว่า

¹ หยกฟ้า อินสิน, "ปัญหาการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง" (ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูสกลนคร, 2523) หน้า 91.

การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู จึงทำให้ไม่สามารถนำเอาความรู้และทักษะที่ได้เขียนนำไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพในสถานการณ์จริงได้ ทั้ง ๆ ที่มีความตั้งใจและมีความรับผิดชอบ เป็นอย่างดี ตลอดจนยังขาดการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอีกด้วย

3.4 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การที่พบว่า นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนชายหรือหญิงล้วนและโรงเรียนสหศึกษามีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนชายหรือหญิงล้วนมีปัญหาสูงกว่าโรงเรียนสหศึกษาในเรื่อง การสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดความรู้ในการนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ การใช้สื่อการเรียนการสอนไม่สัมพันธ์กับบทเรียน หนังสือ และคู่มือการสอนไม่เพียงพอ การควบคุมชั้นเรียนและจำนวนนักเรียนมากเกินไปจนดูแลรับผิดชอบได้ทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนชายหรือหญิงล้วน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยุ่งยากกว่าโรงเรียนสหศึกษา เนื่องจากนักเรียนมีเพียงเพศเดียว การเลือกใช้วิธีสอน อุปกรณ์การเรียน และกิจกรรมการสอนต้องให้เหมาะสมกับเพศของผู้เรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ด้านการสอน จึงไม่สามารถนำเอาความรู้และทักษะจากการเรียนภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติจริงในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งพฤติกรรมและจำนวนของนักเรียนในแต่ละชั้น ทำให้นักศึกษามีความยากลำบากต่อการควบคุมและดูแลรับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนที่มีนักเรียนเพศเดียวกัน จึงประสบปัญหาในเรื่อง การสอนและการปกครองชั้นเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนสหศึกษา

3.5 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การที่พบว่า นักศึกษาที่ฝึกขั้นตอนประสบการณ์วิชาชีพครูต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่ฝึกขั้นตอนครบ 4 ขั้นตอน มีปัญหาสูงกว่านักศึกษาที่ฝึกขั้นตอนไม่ครบ 4 ขั้นตอน ในเรื่อง การเรียงลำดับเนื้อหาในบทเรียนให้ต่อเนื่องกัน การสรุปบทเรียนตามความคิดรวบยอด การสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง การผลิตเอกสารประกอบการสอน การทำสมุดประเมินผล การปรับปรุงบุคลิกภาพและสุขภาพอนามัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่ฝึกขั้นตอนครบ 4 ขั้นตอน มีประสบการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ ด้านการสังเกตการสอน การเป็นผู้ช่วยครู และการทดลองสอนในโรงเรียนหรือสถานการณ์จำลองมาแล้ว ทำให้ทราบถึงปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแต่ละด้านเป็นอย่างดี เมื่อออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มรูปแบบในโรงเรียน

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาที่ฝึกชั้นตอนครบ 4 ชั้นตอน สามารถวิเคราะห์ระดับของปัญหา แต่ละด้านได้ว่า ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในเรื่องใด จะมีปัญหา มากหรือน้อยได้ดีกว่า นักศึกษาที่ฝึกชั้นตอนไม่ครบ 4 ชั้นตอน เพราะเคยประสบกับปัญหาด้านต่าง ๆ มาบ้างแล้ว ดังนั้น จึงทำให้นักศึกษาที่ฝึกชั้นตอนประสบการณ์วิชาชีพครู ครบ 4 ชั้นตอน สามารถระบุปัญหาการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพด้านการจัดการเรียนการสอนและบุคลิกภาพแตกต่างจากนักศึกษาที่ฝึกชั้นตอน ไม่ครบ 4 ชั้นตอน

3.6 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับจำนวนครั้งที่อาจารย์นิเทศก์เข้านิเทศ

นักศึกษา การที่พบว่า นักศึกษาที่มีจำนวนครั้งที่อาจารย์นิเทศก์เข้านิเทศต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่ได้รับการนิเทศจำนวน 1 - 3 ครั้ง มีปัญหาสูงกว่านักศึกษา ที่ได้รับการนิเทศจำนวน 4 - 6 และมากกว่า 6 ครั้ง ในเรื่อง การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การใช้ภาษาได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง การใช้กระดานดำและการปกครองชั้นเรียน ทั้งนี้อาจมี สาเหตุมาจาก อาจารย์นิเทศก์มีเวลาในการนิเทศศึกษาน้อย เนื่องจากต้องมีภาระหน้าที่ใน วิทยาลัยครู และมีจำนวนนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่สามารถเข้านิเทศ นักศึกษาแต่ละคนได้อย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การนิเทศส่วนใหญ่ อาจารย์นิเทศก์มักจะตรวจแค่บันทึกการสอนและสังเกตการสอนของนักศึกษาในชั้นเรียน เป็นครั้ง คราวเท่านั้น ตลอดจนขาดการประสานงานกับอาจารย์ที่เลี้ยง ย่อมทำให้อาจารย์นิเทศก์ไม่ทราบ ถึงข้อบกพร่องและปัญหาจากการสอนของนักศึกษาที่เกิดขึ้นได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งอาจารย์นิเทศก์ ไม่มีเวลาสำหรับให้คำปรึกษาแนะนำในการแก้ปัญหาแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ และขาดการ ติดตามผล ดังนั้น นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ได้รับการนิเทศน้อยครั้งจะมีปัญหา เกี่ยวกับการสอนในชั้นเรียนมากที่สุด เพราะนักศึกษาไม่ได้รับคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง จากอาจารย์นิเทศก์ เพื่อที่นักศึกษาจะได้นำไปใช้ในการปรับปรุงการสอนของตนเองให้มี ประสิทธิภาพดีขึ้น วิวัฒน์ ใจเที่ยง ได้ให้คำแนะนำแก่อาจารย์นิเทศก์ไว้ดังนี้ อาจารย์นิเทศก์ ควรทำการสังเกตการสอนของนักศึกษาอย่างน้อย 3 - 5 ครั้ง ตลอดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และควรร่วมปรึกษารื้อกับครูใหญ่และครูที่เลี้ยง เพื่อแก้ปัญหานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ¹

3.7 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับจำนวนครั้งที่อาจารย์ที่เลี้ยงเข้านิเทศ

นักศึกษา การที่พบว่า นักศึกษาที่มีจำนวนครั้งที่อาจารย์ที่เลี้ยงเข้านิเทศต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่ได้รับการนิเทศต่ำกว่า 6 ครั้ง มีปัญหาสูงกว่านักศึกษา

ที่ได้รับการนิเทศมากกว่า 6 ครั้ง ในเรื่อง การเตรียมวิธีสอน การสรุปบทเรียนตามความคิด รวบรวม การวัดผลและประเมินผล การใช้คำพูด ภาษาและเสียง และความมั่นใจในตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่ได้รับการนิเทศจากอาจารย์ที่เลี้ยงต่ำกว่า 6 ครั้ง ส่วนมากมักจะ ไม่ได้รับคำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูจากอาจารย์ที่เลี้ยงเท่าที่ควร บางครั้งเมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาต้องหาวิธีแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง เนื่องจากอาจารย์ที่เลี้ยงยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับงาน นิเทศการสอน ปล่อยให้ให้นักศึกษาสอนไปตามลำพัง โดยอาจารย์ที่เลี้ยงเอาเวลาไปทำงานอื่น มีเวลาในการนิเทศศึกษาน้อย และในการนิเทศการสอนแต่ละครั้ง อาจารย์ที่เลี้ยงไม่กล้า วิจารณ์และให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการสอนของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาไม่ทราบถึงข้อบกพร่อง ของตน เกิดความไม่มั่นใจและมีบุคลิกภาพในการสอนที่ไม่ดี ปัญหาที่นักศึกษากลุ่มนี้ประสบจึงอยู่ ในระดับสูงกว่ากลุ่มที่อาจารย์ที่เลี้ยงเข้านิเทศศึกษาย่างสม่ำเสมอ ดังที่วิทยาลัยครู เทศสตร ได้กำหนดหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยง ไว้ดังนี้ อาจารย์ที่เลี้ยงต้องรับผิดชอบในการ เรียนของ นักเรียนในชั้นเรียน และการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนด้วย²

ข้อเสนอแนะ

1. วิทยาลัยครูควรจัดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามแนวปฏิบัติงาน วิชาชีพครู พุทธศักราช 2525 ครบทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาและสังเกต การเป็นผู้ช่วยครู การทดลองสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มรูปในสถานการณ์จริงทุกขั้นตอน เพื่อให้ นักศึกษาได้มีประสบการณ์และมีความมั่นใจ เกี่ยวกับการสอนอย่างแท้จริงก่อนออกไปประกอบ อาชีพครู

¹วิวัฒน์ ใจเที่ยง, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520) บทคัดย่อ.

²วิทยาลัยครู เทศสตร, แนวการนิเทศการสอน (ลพบุรี: ฝ่ายนิเทศการสอนวิทยาลัยครู เทศสตร, 2520), หน้า 1-2.

2. วิทยาลัยครูควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งฝ่ายวิทยาลัยครูและฝ่ายโรงเรียน เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในเรื่อง นโยบาย หลักการ จุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินการ โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บทบาทหน้าที่ของบุคลากร ตลอดจนปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

3. โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิทยาลัยครูควรเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านบุคลากร อุปกรณ์การเรียนการสอน และผู้เรียน เป็นอย่างดี และมีปัญหาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับน้อย

4. อาจารย์นิเทศก์ควรมีจำนวนครั้งที่เข้านิเทศนักศึกษาให้มากขึ้น และมีนักศึกษาในความรับผิดชอบไม่มากเกินไป รวมทั้งควรมีชั่วโมงสอนหรือหน้าที่รับผิดชอบภายในวิทยาลัยครูให้น้อยลง เพื่อจะได้มีเวลาสำหรับนิเทศนักศึกษาได้อย่างเต็มที่

5. อาจารย์ที่เลี้ยงควรจัดให้นักศึกษาได้สังเกตการสอนก่อนทำการสอนจริง และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสอนและการปฏิบัติงานแก่นักศึกษาตลอดระยะเวลาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

6. นักศึกษาควรเตรียมตัวด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน และอุปกรณ์การสอนให้พร้อมก่อนทำการสอนทุกครั้ง และควรปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการเป็นครู มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาวิทยาลัยครูแต่ละภาคที่มีภูมิหลังต่างกัน นอกเหนือไปจากวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาแต่ละภาค และผลการวิจัยสามารถนำไปใช้สำหรับพัฒนาโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้ประชากรจากสถาบันที่ผลิตครูต่างกัน เช่น วิทยาลัยครูกับมหาวิทยาลัย หรือเปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับภูมิหลังของนักศึกษาที่มีวิชาเอกต่างกัน

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแนวใหม่ของนักศึกษาทุกปี เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน